

SANKT OLAV

St. Olav utkommer en gang ukentlig. — Abonnement både for Inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig, i Ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, — for utlandet tillegg av vedkommende lands avisporto. Opsigelser må være Ekspedisjonen i hende senest 14 dager før hvert kvartalskløfte. — Annonser må være innsendt innen mandag aften. — Manuskript innen fredag aften.

INNHOLD: Hyrdebrev. — Albert den Stores betraktende bønn over Alterets Sakrament. — Talekoret. — Albert den Store — Norske Katolske Kvinners Forbund. — Legender og sagn om Albert den Store. — Basaren 1932. — Bokanmeldelse. — Herhjemme.

ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 5 - OSLO - TELEFON 23743

RETT + OG + SANNHET

Hyrdebrev.

JACOB MANGERS,

*ved Guds barmhjertighet og den Apost. Stols velvilje
Apostolisk Vikar for Oslo Vikariat, Biskop av Selja,
til det Apostoliske Vikariats presteskap og troende
hilsen og velsignelse i Herren.*

Høitelskede i Herren!

Ut omnes unum sint: «at alle må være ett, at alle må bli ett», det er eders nye overhyrdes valgsprog. Og når jeg idag for første gang henvender mig til eder alle, så er det ikke for å skrive en teologisk avhandling eller en lang belæring, men kun med det formål i korthet å forklare mitt valgsprog. Det inneholder hele mitt program og målet for hele mitt virke. Og målet for mitt virke er å føre alle til Ham som har sagt: «Jeg er den gode hyrde. Alle skal høre min røst og det skal bli én hjord og én hyrde.» (Joh. 10).

Og jeg vil søke å nå dette mål «sub tutela matris» ved vår himmelske mor, jomfru Marias hjelp. Hun peker jo alltid hen på Jesus og sier: «Hvad Han sier eder, det skal I gjøre». (Joh. 2, 5). Derfor har jeg også valgt *den gode hyrde* som mitt biskoppelige våbens mittpunkt, og ved siden av jomfru Marias monogram, der overstråles av en stjerne for å antyde at *veien* til Jesus finner vi lettest ved Marias hånd, under hennes lysende stjerne.

At alle må være ett i den gode hyrdes guddommelige hjerte ved vår himmelske mors beskyttelse og forbønner, det er altså mitt biskoppelige våbens enkle, men innholdsrike betydning, det er målet for hele min biskoppelige virksomhet. *

Høitelskede i Herren: At alle må være ett, det var Vårherres store ønske, som Han uttalte i sin ypperste-

prestelige bønn, aftenen før sin lidelse. Han vilde at alle skulde være *ett i troen* på den sanne Gud og Hans Sønn, Jesus Kristus; *ett i håpet* om å komme til Faderen og få del i det evige liv, *ett i kjærligheten* allerede her på jorden, som barn av den samme Fader, for å få en forsmak på den enhet, fred og lykke, som utgjør den evige salighet.

Å fremme denne enhet og således opfylle Vårherres store ønske, det er vi altså forpliktet til å arbeide for, og i dette vil jeg se målet for hele mitt virke.

For å fullføre denne oppgave, for å nå dette mål for mitt virke, trenger jeg eders hjelp, høitelskede i Herren.

Da jeg på Olavsdagen, 29. juli i år, var hos den hellige Fader og tryglet ham om å frita mig for episkopatets tunge byrde, idet jeg påberopte mig min uverdighet og uskikkethet, sa han faderlig til mig: «I forening med Gud og alle dem som skal hjelpe Dem, vil De være sterk og rik.»

Jeg trenger først og fremst eders hjelp, kjære ærverdige medbrødre. Det er mig en stor trøst at Vårherre har gitt mig trofaste og offervillige medarbeidere i sjelesorgens apostoliske virksomhet. Dersom vi forener våre krefter og våre kunnskaper, våre sorger og våre gleder, våre vanskeligheter og våre arbeider til beste for våre medmenneskers udødelige sjeler, da vil vi også få del i Vårherres yppersteprelige bønn og i de nådegaver, som Han der har forjettet.

Jeg trenger eders hjelp, kjære ordenssøstre, som etter hvad vår hellige Fader uttalte i sin første radiotale til hele verden, har et himmelsk og englelikt kall. Må I ved eders bønn, ved eders opofrende arbeide for barnene, de syke og hjelpeløse, gjøre sjelene mottagelige for det lys som kommer ovenfra.

Jeg trenger eders hjelp og samarbeide, kjære troende, forat mitt arbeide og min omsorg for eders sjel og for Guds rikes fremgang skal bære frukt.

*

Eder alle, høitelskede i Herren, vil jeg omfatte med faderlig kjærlighet og velvillig omsorg. Ja, alle stender vil jeg omfatte med den samme kjærlighet. Jeg vil søke å sette mig inn i eders livsvilkår, de materielle, og især de åndelige, og jeg vil bestrebe mig på å være medfølende og hjelpsom overfor alle lidelser og savn. Men også I må alle være besjelet av ekte *katolsk ånd*. Hos alle må det herske *pliktfølelse*. All uenighet, egoisme og egennytte må fjernes. Det er viktig, især i de hårde, grusomme tider vi nu gjennomlever. Solidaritetens og enighetens ånd, den kristelige rettferdighets ånd må lede alle: foresatte og undergivne, fattige og rike, så at enhver klassekamp forhindres og gjensidig forståelse forliker og utjevner alle motsetninger og gjør alle ett i Kristus.

Dette, høitelskede i Herren, kan kun skje, når I alle er tro mot Guds bud. Da Gud Herren gav sine bud på Sinai bjerg, sa Han: «Se nu legger jeg for eders åsyn velsignelse og forbannelse: velsignelse, når I adlyder de bud, som jeg, Herren eders Gud, forkynner eder; forbannelse når I ikke adlyder de bud som jeg, Herren eders Gud, forkynner eder.»

Derfor tilroper jeg eder alle ved min tiltredelse, som eders hyrde og biskop: «Elsk Gud over alt og eders neste som eder selv.» Dette første og største bud inneholder jo alle andre og er ikke annet enn et uttrykk for de ord jeg har tatt til valgsprog: «at alle må være ett». «Fremfor alle ting,» maner apostelen, «ha kjærlighet, ti det er fullkommenhetens bånd». (Kol. 3, 14). Ja, kjærlighet: kjærlighet til Gud og kjærlighet til nesten, er vår religions første og største bud, hele lovens oppfyllelse, den gyldne nøkkel til vår tros hemmeligheter. «Gud er kjærlighet,» sier apostelen Johannes, «og kjærligheten er fra Gud, og den som blir i kjærligheten, forblir i Gud, og Gud i ham.»

Be eders daglige bønner, i det minste opvekk alle hver morgen den gode mening: å ville gjøre alt til Guds ære. Ihukom at I helligholder søndagen! Glem ikke at som eders søndag er, vil eders dødsdag bli! Har søndagen vært god, tilbragt til Guds ære, da vil også dødsdagen bli god og forene oss for alltid med Gud.

Ær eders far og mor, så hjemmet kan bli til et lite paradisi, hvor alle finner lykke, fred og hvile etter dagens travelhet og anstrengelser.

Bevar eders sjel i hellighet og eders legeme i renhet,

og forsynd eder ikke mot det spirende liv, men betrakt alltid eders legeme som den Helligånds tempel og eders sjel som et kostbart klenodium, dyrekjøpte ved Jesu blod.

Øv rettferdighet, det være mot andres gods eller mot deres ære og gode navn. Hold eder trofast til landets lover, så ro, orden og velferd må blomstre i landet og vår konge kan regjere som en lykkelig konge over et lykkelig folk.

*

Og tilslutt vil jeg, som katolsk biskop, forsikre alle vårt kjære Norges innbyggere om min yppersteprestelige kjærlighet. Det var en tid da alle nordmenn var ett i den katolske tro, ett i sin kjærlighet til Kristi Kirke. Reformasjonen og tidens omskiftelser har dessverre medført at denne enhet og enighet er gått tapt for vårt folk. Hvilken umåtelig stor lykke vilde det ikke være, om vi igjen alle blev enige, som brødre skulde være enige. Om det enn for tiden ikke er mulig, så må vi dog gjensidig høiakte, fordrage og elske hverandre, mens vi i vår bønn til Kristus, Vårherre og Konge, gjør våre hjerter mottagelige for Hans sinnelag, så vi gripes av Hans kjærlighet og fullt ut oppfylles av Hans store ønske, «at alle må være ett».

Gud den Allmektiges velsignelse stige ned over eder alle og forbli hos eder alltid.

Nærværende hyrdebrev blir å oplese i alle kirker og offentlige kapeller på den første søndag etter dets mottagelse — såvel i fromessen som i høimessen.

Gitt i Oslo Allehelgensdag 1932.

Jacob Mangers, Biskop av Selja.
Apostolisk Vikar.

Albert den Stores betraktende bønn over Alterets Sakrament.

Allmektige evige Gud, Guds enbårne Sønn, du som fra oss, av oss og for vår skyld har påtatt Dig legeme og blod, menneskehjerte og menneskeånd, — Du som ved Din hellige profet Jeremias (31, 14) har forkynt og sagt at Du vilde «overøse prestenes sjel med gaver og at Ditt folk skulde mettes med goder,» — fyll med Ditt legemes sakrament våre sjeler, still vår lengsel med Dine velgjerninger og forunn oss at Ditt legeme og blods vidunderlige sakrament må bevirke i oss fullkommen sannhet, kraft, enhet, kjærlighet, renhet, fromhet, hengivenhet og hellighet.

Liksom du er i Faderen og Faderen i Dig, og Du i oss ved Din ufordervede menneskenatur — måtte også vi bli i Dig ved legemets, sjelens og åndens ubesmittethet.

Innførliv oss i Ditt høihellige legeme, såat vi må bli

delaktige i Dine frelsesbringende hemmeligheter og få del i Din sødme — inngyd i oss og bestenk oss med Ditt høihellige blod, forat det må rense vårt sinn og hjerte — løskjøp og frels oss ved Din høihellige sjel forat vi, syndere, må bli forlikt og forsonet med Faderen og den Helligånd. Levendegjør oss ved Din høihellige ånd, forat vårt svekkede åndsliv må bli fornyet og våre sanser oplyst. Gjør oss ved Din høihellige guddom velbehagelige for Dine øine, forat vi må nå frem til dydens fullkommenhet. Bevirkt at vi ved Din velsignelsesrike Eukaristi må motta nåde over nåde av Din fylde og bli delaktige i de nådegaver som Dine apostler og disipler fikk da de mottok dette sakrament av Din hånd.

Bevirkt at vi må erfare og oppleve åndelig vederkvæelse ved alle deres forbønn som i sin ånd er blitt vederkvæget av Dig. Bevirkt i oss den tro, den kjærlighet, den fromhet, den opofrelse og den åndelige fullkommenhet som besjelet den hellige Maria Magdalena dengang hun salvet Dig under måltidet. Gjør oss omsorgsfulle, flittige, arbeidsomme og påpasselige i å tjene Dine lemmer, forat vi må fortjene å motta åndens vederkvæelse av Dig som er vårt hode.

Skap i oss det samme hjertelag som besjeler Lazarus og alle dem som hviler med Dig i Din salighet og for hvem Du har beredt «riket, likesom Faderen har beredt Dig det, forat de skal spise og drikke ved Ditt bord», ti «salige er i sannhet de som i Guds rike skal spise det brød som Du er».

Bevirkt i oss Petrus' nidkjærhet som nok tilgir, men nedbryter alt som står Din vilje imot, den nidkjærhet som forræderen vakte tillive i hans sjel under nadveren.

Bevirkt i oss den sjelens ro og stillhet, den fullstendige ufølsomhet for alle verdens gleder og nydelser, den lykke som Johannes oplevet, forat vi, hvilende ved Ditt bryst, må øse av Din visdom og smake Din salige sødme og godhet.

Bevirkt i oss den rette tro, den faste håp, den fullkomne kjærlighet ved forbønn av alle Dine apostler og disipler som mottok dette sakrament av Din hånd, og la oss alltid forakte Judas' forræderi. Meddel Dig ofte til oss under sakramentets tegn likesom Du i himmelen meddeler Din guddom til de hellige og derved bevirker deres salighets fylde, Du som lever og regjerer med Faderen i den Helligånds enhet i all evighet. Amen.

TALEKORET

(Av Pastor E. Laudy).

Hver ekte kunstform har sine røtter i samfundslivet. «Den er» — som Dr. L. Eckhoff sier det i sin innledning til den franske litteratur — «en av livets, av samfundets nødvendige funksjoner, og kan derfor kun forstås i forbindelse med samfundet. Først når man har klarlagt det litterære fenomenets forutsetninger i samfundet, dets rolle, dets funksjon i samfundets liv, faller der fullt lys over det.»

Men samfundet er en levende organisme og det utvikler sig fordi evolusjon er kjennetegnet på alt liv.

Hver kunstform, som vilde forsøke å kjempe mot denne evolusjon, kjemper forgjeves: den er dødsdømt. Her ligger kanskje hovedfeilen hos den kunstbevegelse, som er et barn av liberalismens tidsalder, men som fremdeles med mobilisasjon av alle sine krefter presenterer sig som den «moderne». Den kjemper for livet i tidens arena, men kjemper for et publikum, som ønsker dens død, fordi den har overlevet sig selv. Den er også i høi grad individuell i sitt utspring og derfor henvist til en såre begrenset kreds av innviede.

Det er sant at kunstens opgave består i å heve folket op til sitt eget nivå, men folket vil aldri komme til å føle sig trygt og hjemme på et nivå, hvis fundament ikke hviler på dets eget organiske liv. Man skulde jo tro at den tid vi lever i må ha de beste forutsetninger for å bli bærer av en stor og sterk kunst. Liberalismens tidsalder er forbi. Den hyldet en utpreget individualistisk livsanskuelse og opløste samfundet i en heterogen masse uten annet prinsipp enn det, at hver måtte sørge for sig selv.

Menneskets medfødte samfundsfølelse har forlenget reagert mot dette samfundsfjendtlige livssyn, og man kan nu konstatere, at vår tid er sosialistisk innstillet. Sansen for det *organiske* i samfundet gjør sig gjeldende, og vi nærmer oss igjen en syntetisk tidsalder. Menneskene, eller bedre sagt: gruppene i samfundet møtes omkring et fellesmål, et fellesideal, det være bolsjevismen eller fascismen eller nasjonalismen. Man finner hverandre i en fellesånd, i en felles begeistring for egne bestrebelse eller i en felles motstand, som kan stige til et felles hat, mot andres mål. Ti der kjempes med mere bitterhet enn noensinne — men det er ikke lengere en kamp mann og mann imellem, ei heller en fortvilet strid av den enkelte mot en bestemt samfundsguppe: nei, det er organisasjon mot organisasjon, system mot system, livsanskuelse mot livsanskuelse, — og i siste instans: Kristus mot satan, med sjelene som kampens innsats. — Vår tid står i den *samlende* tankes tegn.

Denne moderne livsinnstilling danner en praktfull sangbunn, som kunsten kan stemme og stramme strengene på, så de gir et virkelighetstro ekko av alt det som lever og synger og klager i folkets hjerte. Langt bedre enn før kan kunsten nettop *nu* bli den bærende kraft, som den skal være, så folket kan heve sig op over støvets kår, og føle at dets rike ikke bare er jorden. Kunsten har ikke rett til å kapsle sig inn i sine tråder. Den må tvertimot spenne sin underfulle vev fra gren til gren, den må stråle i livets friske duggdråper, som spres over den overkultiverte rose med like ødsel hånd som over det uanselige gress på markene.

Vi forstår nu hvorfor den nye tidsånd mere og mere tar avstand fra de nuværende kunstformer. Den finner ikke tilstrekkelig uttrykksmulighet i dem og søker sine egne veier. Livet lar sig ikke tvinge, og det er livet som skaper kunsten — ikke omvendt! Men det moderne liv arter sig i første rekke som et organisk samfundsliv, og den nyeste æstetiske uttrykksform for denne kollektive masseopplevelse er *talekoret*. Talekoret er et ekte barn av tiden, men barnet er enda meget ungt og svakt.

Den yngste litterære kunstform er ikke enda fullvoksen og moden, men den har fremtiden for sig.

Hvad er nu egentlig talekorets mening?

Jo, det vil gi uttrykk for *en felles oplevet tanke ved det felles uttalte ord*. Derved markeres med det samme hovedforskjellen mellom almindelig scenekunst og talekoret, idet det siste kun har eksistensberettigelse og levedyktighet forsåvidt det bunner i en fellestanke, et fellesmål, et fellesideal, som også *utenfor* scenens vegger, i selve *livet* besjeler de opførende. Talekoret er m. a. o. en æstetisk uttrykksform for de spillendes *livsanskuelse*.

Det brede folk kan gi uttrykk for de mest primitive, instinktive psykiske stemninger i utrop som f. eks. «hurra», «ve», eller skriket som høres ved sportsdemonstrasjoner: «heia!». Nogen av de eldste spor for fellestale på *kulturgrunnlag* finnes i munkeklostrenes korbønner. Det middelalderske mysterispill var bygget på det samme prinsipp, forsåvidt dette skapte skikkelser som representerte en abstrakt idé som «troen», «dyden», «hovmot», «hedenskap» osv. Disse optrådte vel som talsmenn på folkemassens vegne, men som *individer*, mens talekoret bringer selve menneskemengden på scenen. Talekordiktning bør derfor preges av en viss enkelhet, hvis en hel folkemasse i den skal kunne finne et uttrykk for sine egne følelser. Hele oppbygningen er innstillet på mengdens uttrykksmuligheter, og må derfor være «avstemt» etter dennes gjennemsnitt. Dette gjennemsnitt er imidlertid slett ikke ensbetydende med middelmådighet. Det brede folk lever på usammensatte men meget sterke idealer, og for en dikter finnes det her et uhyre fruktbart virkefelt: å gi et æstetisk uttrykk for de store enkle linjer, folkekulturen utvikler sig etter. Den kristelige kunst nutildags har derfor den herlige oppgave å klarlegge menneskets samfundsmessige vei. Tidens og Guds stemme krever, at også samfundet gjennomtrenges med den kristne livsanskuelses surdeig. På den måten blir talekoret en *trosbekjennelse* av imponerende dimensjoner.

Ennu står talekoret isolert, men ingen kunst kan leve i isolasjon. Talekunsten må søke forbindelse med musikken, idet der er mulighet for en utvikling, en musikalsk underbygning av talekoret, som vil føre i retning av melodramaet. Kombineres så tonekunsten fullstendig med talekorspillet, viser dette veien til talekorsymfonien. Et skritt videre bringer oss tilslutt til talekoroperaen, som forener både det sungne ord med musikalsk ledsagelse og scenekunsten i egentlig forstand: bevegelse og mimikk.

Erfaringen har vist at talekoret har vakt interesse, ja begeistring, i den moderne ungdomsbevegelse, men heri kan være en fare, hvis talekoret kun gir æstetisk nydelse både til de opptredende og tilskuerne, mens man glemmer, at dette *ikke* er hovedmålet. Talekoret har et langt høyere kall enn å være «blott til lyst». Det kan og det må være for oss en form for katolsk aksjon, og derfor for spillerne en form for moderne apostolat. De opptredende må forstå, at talekoret byr dem anledning til forkynnelse av de evige livsprinsipper, til bekjennelse av den katolske tro. Personlige kunstneriske

evner, sceniske talenter, er verdifulle faktorer, men i forgrunnen må alltid stå den *felles* livsanskuelse, som må finne sitt uttrykk. Personlig dyktighet kommer i annen rekke; «hvis bare Kristus blir prediket», som St. Paulus sier det, og herved er talekorets store pedagogiske verdi belyst. Derfor krever altså talekoret ikke absolutt opførelsen for et «publikum»: dets verdi kommer også til syne ved opførelsen uten auditorium, dets verdi nemlig for spillerne selv. Det må være en trøst for dem, som kanskje i fremtiden vil gi sig i kast med den vanskelige instruksjon av et talekor.

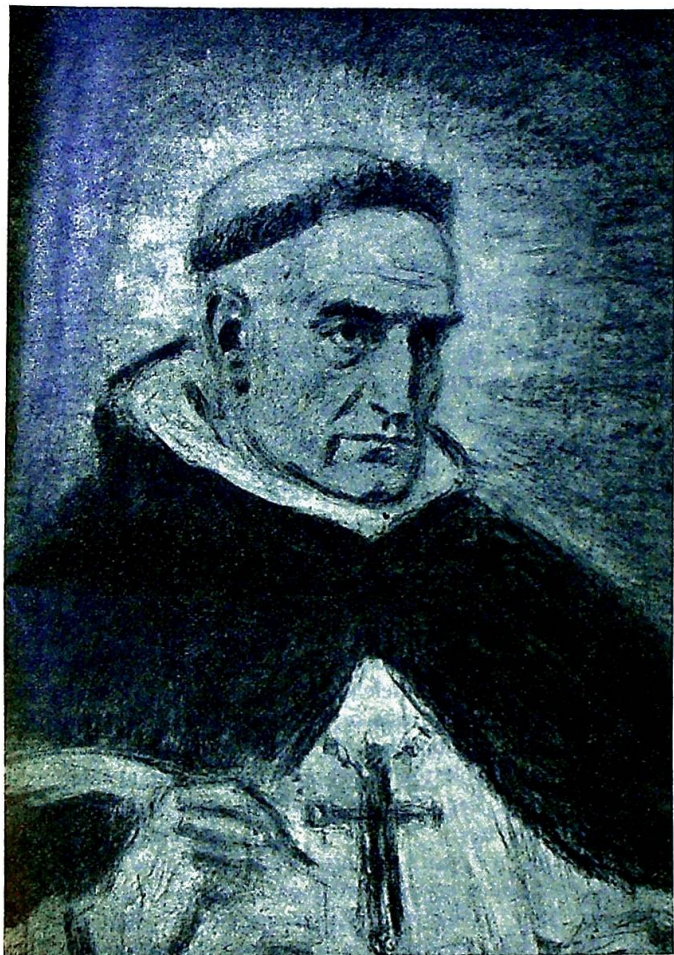
Snart vil «Sankt Olavs Hird» — i anledning av faneinnvielsen ved Hans Høyærværdighet Biskopen — opføre talekoret «Til Korset» i St. Josefsinstituttets store gymnastikksal. Spillet er forfattet spesielt for anledningen, og en nærmere redegjørelse angående dets innhold vil følge senere. Denne artikkel er skrevet for å skaffe tilskuerne — vi håper det blir hele menigheten — den nødvendige orientering og de forutsetninger, som kreves for å kunne bedømme et talekor riktig og forståelsesfullt.

Albert den Store.

Når dominikanerne fredag, lørdag og søndag i sitt kapell i Neberggaten feirer et høitidelig Triduum til ære for den hellige Albertus Magnus — «den berømmelige Dominikanerordens stolthet», som Kardinal Pacelli har kalt ham — hedrer de dermed en av de største og lyseste menneskeskikkelser som Gud har sendt til jorden for å vise sin Kirke at Han «er med den alle dager». Festlighetene innledes med sakramentsandakt fredag 18. novbr. kl. 19, hvor Pêre Béchaux på fransk vil tale om «Albert den Store som troende». Lørdag — likeledes ved aftenandakten — taler pastor Ugen på tysk om «Albert den Store som videnskapsmann» og endelig avsluttes høitideligholdelsen søndag 20. novbr. kl. 10½ ved høimesse med pontifikalassistanse, hvor Pater Lutz på norsk taler om «Albert som mystiker».

Da man i Rom, 8.—10. april i år, i basilikaen Santa Maria Sopra Minerva likeledes ved et Triduum feiret den store Dominikaners minne, holdt kardinalstatssekretær *Pacelli* den avsluttende festpreken, hvis begynnelse vi her vil gjengi, da den er som en kimende klokke til de festdager som nu venter oss. Kardinalen talte over ordene «ti Ånden ransaker alle ting, også Guds dybder» (1. Kor. 2. 10) —: «Den samme uutsigelige Ånd, som i Hellighetens glans er det ubegrensede kjærlighetsbånd mellom Faderen og Sønnen er også ophavet til ethvert utslag av den guddommelige godhet. Det er den Skaperånd, som i Skapelsens morgen vandret på vandene og fra avgrunnens mørke lot lyset stråle op og ordnet stjernenes veier i verdensaltets uendelige rum — de stjerner som med Firmamentet synger himmelske hymner for Guds usynlige trone. Og det er den samme Ånd som i kraft av sine hemmelige beslutninger i tidens løp, fra århundrenes mørke, tender menneskehetens lys, historiens stjerner som tegn på hvor den vandrer. Disse stjerner bærer navn som Kyrus, Alex-

ander, Cæsar, Konstantin, Karl den store, for hvilke skikkelser jorden bøier sig — eller navn som Plato, Aristoteles, Chrysostomus, Augustinus, som fyller den menneskelige tanke med undren. Således ser vi i Middelalderen efter en lang mørketid to stjerner samtidig stige op på videnskapens og visdommens himmel: Aquinaten og *Albert den Store*, den berømmelige Dominikanerordens stolthet — den samme orden som da ved siden av St. Franciskus' serafiske orden stod i ungdommens

fulle kraft. Middelalderen berømmer Alberts navn, men hans offentlige ry som *Helgen* og *Kirkelærer* måtte vente i seks århundrer, før det nu i disse dager er fastslått så uforgjengelig som den munn er ufeilbar som har forkynt det.

Selv en Helgen og banebryter for nutidens filosofiske arbeider og en skarpsindig forsker av Åpenbaringsens sannhet bringer han sammen med sin ennu større elev, den hellige Thomas av Aquina, sin tidsalders videnskapelige surdeig i gjæring, rensker den for gresk, arabisk og jødisk påvirkning og frembringer derved en sund åndelig næring til bruk for den kristne videnskap imot villfarelsenes gift og den menneskelige tenknings upålitelige lægemiddel. Albert og Thomas er som to stjerner der begge kretser om et felles midtpunkt. To ørner

lik de som Ezekiel så flyve over Libanon. Ti en mektig ørn i stolt farveprakt var Albertus Magnus. I ham åpenbarte sig «den Ånd som ransaker alle ting — etiam profunda Dei». Derfor er det oppløftende her i dette gamle ærverdige Gudshus, som med sitt navn fører vår tanke hen til hin stridbare visdom, som ligger begravet under murene av sin kultus, fallen for Korsets triumf, å feire en Helgen, hvis dyder og fromhet gjennomtrengte hans visdom og brakte ham tilnavnet den store. Og derfor vil jeg heve min svake stemme for å prise den Guds Ånd, som i ham viste oss en på gjerninger rik Hellighet, som satte den søkende menneskehet nye mål — den Ånd som i Kristus viste oss veien, sannheten og livet. Vi vil derfor i Albert den Store, som er stor ved sine heroiske dyder og ved sin viden om de jordiske ting og sin visdom om de himmelske ting, beundre den Ånd, som hos ham er veien å komme til Kristus. Den Ånd som innviet ham i Guds hemmeligheter. Kunde blott mine ord ved Guds Nåde senke sig ned i Eders sjeler og inspirere Eder til å lære av den store Helgen og Kirkelærers eksempel.» Kardinal Pacelli fortsatte sin tale med en åndfull fremstilling av Albert den Stores liv og virke, og han sluttet med følgende ord: «Gled Dig, Du videbegjærlige og levedyktige ungdom, som i forelesningssalene søker en kampplass for troens sannhet; Vær takknemlig for Kirkens moderlige godhet som nu skjenger Dig en helgen, en kirkelærer, som var vel bevandret i sin tids videnskapelighet, og som Du nu kan anrope om hjelp på Din vei frem mot kunnskaper og erkjennelse. Han vil vise Dig at forstanden og troen er søstre og utsprungen av den samme guddommelige visdom. Av Alberts liv kan vi lære hvorledes vi kan forbinde viden og dyd — hvorledes hellighet gjennom betraktning av Guds utsigelige hemmeligheter leder forstandens søken etter sannheten frem mot målet ad den vei som er Kristus.»

Norske Katolske Kvinners Forbund

7de rådsmøte 29. oktober 1932.

(Innsendt rapport).

Formannen ønsket velkommen og takket for det tallrike fremmøte, og forbundets æresmedlem, fru Anna Backer, fikk en spesiell hilsen og takk, fordi hun var kommet, hvorpå det syvende rådsmøte blev erklært åpnet. Formannen foreslog å avsende telegram til Hs. Høiærv. Biskop Mangers i Fredrikstad med hilsen og takk for et brev, som først blev oplest, hvilket selvfølgelig blev vedtatt med akklamasjon. Man besluttet å anmode Hans Høiærverdighet om å overta protektoratet over foreningen etter avdøde Biskop Offerdahl. Med undtagelse av Kristiansand S. var alle forbundets tilsluttede ledd fulltallig representert, og man skred da til navneprop på de delegerte.

Av forbundets styre var alle tilstede med undtagelse av kassereren frk. Marie Müller og frk. Kristine Heggen, som begge var sykmeldte.

Formannen redegjorde for arbeidet siden landsmøtet 1. novbr. 1931. Særlig fremhevedes det som var utrettet for utdannelsesfondet for katolsk såvel kvinnelig som mannlig ungdom. Man hadde utsendt sirkulærer til leddene, de livsvarige medlemmer, de årlige medlemmer og en rekke katolik-

ker, som ikke er tilsluttet forbundet, om å yde bidrag. Man hadde ennvidere bilagt et sirkulære et utdrag av fru Ulrikke Sutters utmerkede foredrag på landsmøtet ifjor. Man har tilbudt leddene bøsser til innsamling, og flere har mottatt tilbudet.

Fra tilsluttede ledd har styret mottatt bidrag — således fra verneforeningen Oslo kr. 10.00, som efter hvad formannen oplyste vilde bli betalt som årlig bidrag. Mariakongregasjonens bidrag er kr. 13.17, Mødre- og Mariaforeningen i Trondheim kr. 15.00, Haldens St. Birgithaforening kr. 17.00. Likeledes oplyste Oslo St. Elisabethkongregasjonens nye formann, fru Nylund, at hun er meget interessert i innsamling på bøsser under møtene, og vil forsøke å få samlet bidrag i årets løp. Fra private sammenkomster har styret ofte mottatt pengebeløp, og disse samler fremdeles ved sine møter. Enkeltpersoner har flere ganger tømt sine bøsser og innsendt sine 10 kr., likesom formannen har besøkt en del familier og mottatt bidrag. Enkelte har forpliktet sig til å yde 50 kr. i årets løp, fordelt på flere måneder, andre 5 kr., 10 kr. osv. årlig. Tilsammen er der på denne måte inkommet kr. 667.47 med renter. Hertil kommer inntektene av tre aftenunderholdninger, hvor Heibergs vaudeville «Abekatten» er blitt fremført med en prolog skrevet av mgr. Kjelstrup, og som beløp sig til kr. 305.39, idet billettsalget innbragte kr. 300.90, utlodning av en bastpose kr. 60.30, hvorfra gikk utgifter kr. 55.81. Når man legger dette beløp til de før nevnte kr. 667.47, fremkommer et totalbeløp på kr. 972.86, som inntår på bankbok i Håndverkernes Sparekasse.

Forbundet takker herved alle som så elskverdig har bidratt til en så vakker begynnelse, og minner om hvad som stod i «St. Olav», at innsamlingen er et kjærlighetens barnekorstog, et ungdomskorstog. La oss gjøre disse ord til virkelighet!

Foreldrenes og statens rettigheter overfor barnet, mgr. Irgens' utmerkede foredrag på landsmøtet, har i sin helhet vært inntatt i «St. Olav»s 3 siste numre for ifjor, og var derved kommet til en større krets' kunnskap, idet alle ledd, geistligheten og iøvrig alle interesserte kunde sette sig inn i saken.

Et viktig spørsmål på rådsomtets program var nedsettelse av en kinematografkomite til utredelse av den måte som katolske kvinner best kunde øve innflytelse på valget av kinoprogrammene og få fjernet hvad man efter katolsk opfatning må ansees som dårlige films. En komite bestående av fru Anna Backer, formann, fru Anna Bonnevie og fru Elieson, har vært opnevnt. Den var imidlertid kommet til det resultat, at som forholdene lå an nu, var det vanskelig for oss katolikker å blande sig op i diskusjonen om dårlige films. Det eneste man kunde gjøre var i tilfelle å støtte andre som arbeidet for det samme. Man diskuterte muligheten for å la en dame og en herre overvære noen filmsopførrelser, og fru Bonnevie blev anmodet om i tilfelle å påta sig dette hverv. I dette øiemed hadde mgr. Irgens stillet 100 kr. i utsikt til å dekke utgiftene for en herre, og man drøftet om forbundet nu kunde yde det samme til en dame. Fru Backer fremhevet nødvendigheten av at der blev gjort noe og styret gav sin tilslutning til at komiteen arbeidet videre med saken.

Man hadde utdelt trykte plakater på jernbanereisekontorene, reisebyråer, større hoteller o. l. om hvor katolske kirker fantes her i landet m. m. Disse plakater vil herefter bli trykt i ganske lite format og sent til reisekontorene i Europas største byer, så at turistene kan få denne fortegnelse med, når de kjøper sin billett — der var nemlig i utlandet blitt spurt,

om der fantes katolske kirker i Norge. Utgiftene til dette blir å dele mellem Vikariatet, St. Olavsforbundet og N. K. K. F.

Redaksjonen for den norske avdeling i medlemsbladet for skandinaviske kvinners katolske forbund var istedet for den fratrådte fru Nylund, fruene Anna Backer og Vedel-Berrum blitt anmodet om å overta. Damene hadde påtatt sig hvervet.

Man besluttet å anmode Pater Lutz om å holde foredrag over liturgiske skikker og informere damene i recitasjonsmesser på latin.

Der var enighet om å fortsette med å innsende oversatte sirkulærer av interesse fra Unionen til «St. Olav» istedetfor å mangfoldiggjøre dem, idet man derved sparte tid og penger. Ordinære meddelelser skulde man fortsette med å avertere i «St. Olav».

For å gjøre N. K. K. F.'s arbeide mer kjent blandt leddene skulde en av styret reise rundt og holde foredrag.

Formannen hadde besvart i et resumé spørsmålene vedkommende spørreskjemaene fra Unionen. Resumèet skulde fremlegges på studiemøtet i Luzern september 1932 som et forberedende møte til det store råds møte i Rom 1934. Spørsmålene angikk: 1) liturgiske skikker, 2) skolespørsmålet, 3) ungdomsorganisasjonen, 4) kvinnes organisasjon i landbruket, 5) do. i arbeidskretser, 6) samarbeide mellem de akademisk utdannet og ikke-akademiske, 7) kvinnes borgerlige opdragelse, 8) kamp mot umoralen.

Formannen leste op Unionens forandrede utkast til lovending angående gifte kvinners nasjonalitet: 1) enhver lov som angår ektefellers nasjonalitet må respektere familiens felles interesser slik at ektefellens individuelle interesser underordnes de felles hensyn, 2) forholdet mellem familiemedlemmer må ordnes gjennom varige og sikre statutter, 3) de individuelle forandringer av nasjonalitet må ikke gjøres gjeldende uten at den annen ektefelle får rett til å bringe saken under domstolens kontroll, 4) at der tas hensyn til det ønske som kom til uttrykk i Oslo 28. aug. 1932 av Folkerettsinstitusjonen, at enhver av ektefellene når de er av forskjellig nasjonalitet må få den letteste og hurtigste adgang til å erverve sig den annens nasjonalitet, 5) mens man venter på at de internasjonale forholdsregler blir gitt, dannes der et internasjonalt styre, som kan løse de konflikter som truer kvinnes og barnas interesser.

I anledning nedrustningskonferansen i Genf 2. febr. 1932 hadde styret mottatt en resolusjon, som Unionens formann, Mme. Steenberghe-Engeringh, hadde overlevert Sir Eric Drummond. Resolusjonen var blitt oversendt og tilstillet alle ledds formenn til underskrift, hvorpå originalen på alle ledds vegner var undertegnet av N. K. K. F.'s formann og returnert. Den hadde i oversettelse stått å lese i «St. Olav». Dessuten hadde bladet optatt Unionens formanns tale på møtet den 2den februar i Genf.

Man refererte skrivelser, som av forbundet var sendt Superior Witte og Superior Starke ved deres overtagelse av sine embeder, og man var takknemlig for den støtte, som begge overhyrder hadde tilsagt i form av samarbeide med N. K. K. F.

Der oplystes i rapporter fra enkelte ledd at man ved de regelmessige sammenkomster hadde oparbeidet tøy som skulde utdeles til jul samt forferdiget paramenter.

Det vellykkede råds møte innleddes med aftenandakt i St. Olavskirken og avsluttedes med et hyggelig selskapielig samvær ved en kopp te.

Legender og sagn om Albert den Store.

Allerede som barn var Albert Magnus anderledes enn sine lekekamerater, og alle måtte legge merke til ham, skjønt han var liten av vekst om enn kraftig bygget. Sagnet forteller at han som barn vel ved sin fromhet, men absolutt ikke ved sin klokskap eller sine evner, skilte sig ut fra sine kamerater — han virket snarere ringe begavet. Selv var han fortvilet derover og bønnfalt alltid Guds Moder om hjelp, og så inderlig var hans bønn, at den hellige Jomfru en dag åpenbarte sig for ham, og idet hun trøstet ham for hans fortvilelse lovet hun ham, at han senere skulde få de rikeste ånds- og forstandsgaver og megen lærdom. Men som tegn på at disse åndsgaver og denne lærdom var en guddommelig nåde blev det altsammen berøvet ham igjen i de siste leveår. Han blev igjen til et uvindende barn, og som sådan lukket han sine øine og gikk inn i Guds rike. Man vet jo historisk, at han fra det 84de år av til han døde 87 år gammel, var helt åndssvekket.

Efter legenden skyldes den herlige Kölnerdoms byggeplan Albert den store. I 1248 brendte en del av det fra det niende århundre stammende romanske gudshus ned, og Konradus, den fyrstelige Erkebiskop av Köln, og en umåtelig rik mann, vilde reise dette kirkehus igjen i prakt og glans, fordi derunder hvilte støvet av de hellige tre konger fra Østerlandene. Den daværende dominikanermunk Albertus var nettop kommet fra Frankrike, den gotiske domkirkes hjemstavn, og Konradus gav ham nu i oppdrag å gi utkast til en byggeplan. Lydig som alltid mot sine foresatte gav den fromme munk sig til arbeidet, som han dog syntes var en umulighet å utføre. I inderlig bønn om guddommelig veiledning knelte han mange ganger om dagene og om nettene, og engang var det, som om der tendtes et strålende lys om ham. Fire ærverdige menn i lange hvite talarer med gullkroner, hvorfra der funklet edelstener, trådte hen til ham — den ene bar en vinkelhake, den annen en målestokk, den tredje et sirkelmål og den fjerde et lodd. Bak disse fire, i hvem sagnet forteller, at Albertus gjenkjente byggmennenes skytspatruer, stod Himmeldronningen selv med en slank liljestengel i hånden. Og de fire menn utkastet nu en byggeplan så praktfull og vakker og dristig som menneskeøiner hittil aldri hadde skuet den. Albertus hadde tegningen så nær til sig at han syntes han kunde gripe den — men da han tok efter den forsvant såvel mennene som Gudsmoderen. Det var atter mørkt i munkens fattige celle. Men i hans sjel var det lyst og lyset blev. Og hvad enn bedre var: de hellige menns plan husket han også og kunde uten anstrengelse feste den til papiret. Og hvad den fromme mann således tegnet oversteget kirkefyrstens største forhåpninger, og domkirken løftet sig høiere og høiere i prakt og herlighet, utgått fra den hellige Alberts ånd.

Således beretter legenden, og det er sikkert, at Albert utbredte kjenskapet til den franske gotikk i hele Tysk-

land, hvor man likefrem har betegnet denne stilart som «Ars Albertina», selv om man med Albertina her mer mener det hemmelige, det mystiske, som i den gotiske stil finner så rikt et uttrykk.

Et annet sagn beretter hvorledes kong Wilhelm av Holland, som i 1248 av Erkebiskop Konrad var blitt kronet til tysk konge, opholdt sig på besøk i Köln, og selvfølgelig også vilde hilse på den berømte broder Albertus. Med et stort følge betrådte han munkens tarvelige celle og beså med interesse de selsomme reortor, kar og apparater, som vidnet om videnskapsmannens utrettelige forskning. Efterpå bad Albertus sin fyrstelige gjest komme ut i haven, og denne fulgte stortlig forbauset, ti det var en iskall vinterdag. Men enn mer forbauset blev han og alle de andre, da de plutselig befant sig i det skjønneste sommerlandskap, hvor blomstene duftet, fuglene sang og under grønne trær var dekket et bord med sjeldne frukter. Det blev en fest i varme og lys — til med engang det hele forsvant og det var kulde og vinter igjen.

Man har lenge betraktet dette sagn som en legende, men det er ikke umulig at der til grunn for det ligger det faktum, at naturforskeren og kjemikeren Albertus den store har hatt et stort drivhus med vinterhave og at blandt hans mange mekaniske oppfinnelser også kan ha vært fugler som skuffende lignet naturlige både av ydre og i det at de kunde synge. Albertus var som mekaniker og kjemiker langt forut for sin tid, og mange av hans oppfinnelser har vært slike, at folkefantasier har hatt rikt stoff å bygge videre på. Hans kjenskap til medisinske urter har lært ham å destillere lægemidler hvis virkninger måtte forekomme samtiden mirakuløse. Det sammen med hans fromhet og hans rene helligliv har tillatt ham å hjelpe mennesker, hvor hans vei gikk, og gjort ham dengang og nu verdig til å bære navnet: *Albertus Magnus*.

Basaren 1932.

Dengang vi satt og la op råd for årets basar var der en merkbar pessimisme over oss alle. Vi kjente jo så godt de vanskeligheter som rådet på alle hold og nærsagt hos alle. Men vi så også at nettop nu trengtes der så meget, så uendelig meget, og derfor hoppet vi ut i det, stolende på at alle våre mange venner fra før også dette år måtte vise sitt hjertelag. Og la det være sagt med det samme, vi blev ikke skuffet. Det viste sig at i vanskelige tider lærer man best sine venner å kjenne. Den mottagelse som basaren i år blev tildelt har tilfulle vist oss, hvilket samhold der hersker innen vår desverre så fåtallige krets, og den har virket inspirerende på oss som hadde med arrangementet å gjøre. Ikke alene strømmet gavene inn, men de var gjennomgående mer verdifulle enn man har sett dem i de senere år. Og det var også en glede å se den velvilje vi blev møtt med hos dem vi henvendte oss til i anledning underholdning.

Det var derfor med de beste forhåpninger vi annonserte åpningen til den 30. oktober. Den blev foretatt av

vår allerede så populære og kjære overhyrde, Hs. Høi. ærv. Biskop Mangers, i overvær av sikkert 150 personer, deriblandt så å si hele geistligheten. Og fra nu av og til de siste sekunder før trekningen 9. nov. var gevinstbordene beleiret av alle de som vilde sikre sig en chance. Loddsalget blev kun avbrutt i den tid de optredende fanget oppmerksomheten. Sluttresultatet var da også gitt — det blev flere hundre kroner bedre enn ifjor. Et strålende resultat, må man ha lov til å si. Tilslutt vil jeg så få lov til, på arrangørens vegne, å rette en hjertelig takk til alle som har bidratt til suksessen, til alle bidragsydere, til dem som har besørget underholdningen, til de besøkende og ikke minst til dem som aften efter aften har sittet lenket til bordene og tombolaen, og til dem som har besørget kjøkken- og kafé-arbeidet.

D. A. J.

Bokanmeldelse.

Rob. Hugh. Benzon: «For Kongens Skyld». (J. Frimodts Forlag. Kjøbenhavn).

Det er et stort og anerkjennelsesverdig arbeide som det danske forlag J. Frimodt nedlegger for Bensons bøker. Nu har forlaget således utsendt hans roman «For Kongens Skyld» i en mønstergyldig oversettelse av fru Vera de Journal. Om denne bok skriver den danske biskop Brems: «Fornylig utkom en fortreffelig dansk oversettelse av Mgr. Bensons berømte roman fra Karl den annens tid: «For Kongens Skyld». På såre gripende vis levendegjør Benzon hine tiders mennesker for oss, og med en blanding av beundring og beskjummelse leser vi om hvad Englands katolikker dengang led og ofret for sin tro. Jeg anbefaler varmt enhver å fordype sig i Bensons skjønne verk. Foruten den rent kunstneriske nydelse er det en åndelig berikelse og opmuntring å lese det.»

«Stig op av graven, du slekt som døde —» med en underlig visjonær kraft maner Benzon frem for oss skikkelser fra en tid, hvis ytre levevilkår, og hvis indre mentalitet tilsynelatende ligger fjernt fra oss og livet dagen i dag. En sterk tid fordi overkulturen ennå ikke hadde lagt sitt «Hugg-en-hel-og-klipp-en-tå» over samfundslivet og hvor derfor alle menneskelige følelser eller rettene sagt: alle menneskelige lidenskaper hadde fritt slag enten de var positive eller negative, enten de gav og bevarte liv eller tok og tilintetgjorde det. Retten satt i spydstakene eller i kalle kloke hjernevindinger på kalle kloke statsmenn. Det var primitive tider med alle det primitive og ubevisstes skyggesider, men også med den styrke som det enkle og usammensatte alltid har, nettop fordi det er enkelt og usammensatt, og derfor aldri blir «splidaktig med sig selv». Kjærlighet og tro var den gang synonyme som ved sin absolutthet bestemte livet — en absolutthet som ikke kjente toleranse eller fordragelighet.

Vi føres i denne bok til England i slutten av det 17. århundre og henses til striden mellom protestanter og katolikker, som raser med en fanatisme og et hat som ingenting har med kristendom å gjøre. Katolikkene forfølges på alle måter, men med forfølgelsene vokser deres kraft og styrke — herdet som de blir i motgangens skole. «Der er i denne bok den skjønneste skildring av ung ren kjærlighet som en engelsk penn noen sinne har formet,» sier Johannes Jørgensen i sin fortale, og

man kan tilføie: og den skjønneste skildring av menns trofaste vennskap, nemlig forholdet mellom kongen og bokens jegerperson, adelsmannen Roger Malloch. Hoffpresten som tross all sin forsakthet finner presten i sig da han hemmelig skal gi den døende konge Sakramentet, er også en skarpt oppfattet og gjenfortalt person. Ut av det tidsbestemte hevder disse mennesker sig — helt allmenneskelig har de et bud også til oss — en lære klædt i diktningens drakt. Handlingen er så spennende at det vil være synd å gjenfortelle den — dog holder den sig hele tiden innenfor sannsynlighetens grenser.

Eva Dithmer-Vanberg.

Herhjemme: —

Oslo.

«St. Olav»s redaksjon.

Under mgr. Irgens fravær fra tirsdag 22. novbr. vil pastor Gorissen være å treffe i redaktørens kontor hver dag kl. 10—12. Telefon 23 743.

Hans Høiærverdighet Biskopen

er vendt tilbake fra sin vestlandsreise. «St. Olav» vil i neste nummer bringe innsendte referater av biskopens besøk på de forskjellige steder.

St. Vincensforeningen

i Paris kan i år se tilbake på et 100-årig virke i den katolske verden. I den anledning har samtlige underavdelinger sendt beretninger om sin virksomhet siden sin stiftelse. I et av de førstkommande numre vil «St. Olav» bringe den norske rapport fra Oslo-avdelingen som nu har bestått i 65 år, forfattet av fullmektig Ivar Ruyter.

Requiemmesse

lestes lørdag 12. ds. i Dominikanerkapellet i Neuberggaten for minister Laporte, som også her i Norge har efterlatt sig mange venner. Tilstede var bl. a. hoffmarskalk Broch, oberstløytnant Graff-Wang og den franske handelsattaché. Père Béchaux holdt minnetalen og berørte, at det var minister Laporte som hadde nedlagt grunnsteneff til det kapell, hvor vi nu idag var samlet for i tanker og bønner å følge ham på hans siste ferd på jorden, som nu samtidig fant sted i Paris på Montparnasse kirkegård.

BØKER INNGÅTT TIL REDAKSJONEN:

Sigrd Undset: «*Ida Elisabeth*». (Aschehoug & Co.)

Niels Collett Vogt: «*Fra gutt til mann*»

(Aschehoug & Co.)

Sigrd Boo: «*I tider som disse*».

(Aschehoug & Co.)

«KIMER I KLOKKER»

er nu utkommet. Det fortreffelige julehefte vil bli utførlig omtalt i neste nummer av «St. Olav». Her vil vi blott medgi det vår varmeste anbefaling!